

ВАРНАНСКИ ОБЩИНСКИ ВЕСТНИКЪ

Journal de la municipalité de Varna

Издава Варненската градска община — Organe officiel de la mairie de Varna.

Излиза двуседмично — редактира комитетъ.

Цена 4 лева

Абонаментъ за България:
за година — 50 лв.
за 6 месеца — 30 лв.

ОБЯВЛЕНИЯ:
официални по 2'50 лв. на кв. см.
търговски — по споразумение

Всичко за вестника
се изпраща чрезъ кметството
— Варна.

Л. К. Бочевъ

НОВАТА ОБЩИНСКА ЕКСПОРТНА КЛАНИЦА СЪ ХЛАДИЛНИЦИ

Благоустройството е характеризирало през всички времена културния уровень на човъка. То е дало ония веществени паметници, които свидетелствуватъ за цивилизацията на народитъ.

Благодарение на една разумно провеждана благоустройствена политика, въ гр. Варна днесъ блести съ нарастваща сила лъжътъ на една истинска материална култура. Следъ морскитъ бани, казиното, театъра, водопровода „Батова-Варна“, се нарежда ново значително обществено мъроприятие — общинската експортна кланица.

Нуждата отъ нова, модерна кланица въ Варна се чувствувахе отдавна. Досегашната „скотобойна“, построена, за да задоволи временитъ нужди на едно много по-малобройно население, съоръжена първобитно, бѣше станала повече невъзможна и отъ нѣколко години настоячиво се слагаше предъ управитъ на гр. Варна, въпроса за постройка на нова подходяща кланица.

Освенъ съображения отъ хигиенично естество, такива и отъ социаленъ и стопански характеръ налагатъ кланичното дѣло въобще да бѣде поставено на своята висота. Варна, която е единъ голъмъ при-

станищенъ градъ, съ перспективи за едно не вече далечно добро търговско бѣдѣще, която лѣтно време приютява лѣтовници отъ почти всички краища на свѣта, наложително е да има една кланица, като новопостроената.

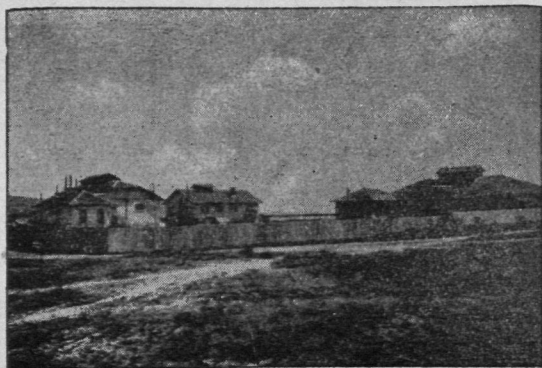
Вънъ отъ сѣществуващитъ по-далечни перспективи, трѣбва на новата кланица да се отдаде нуждното значение, особено при настоящето бедствено положение на нашия градъ, защото тя ще даде възможностъ да се подпомогнатъ сега сѣществуващитъ и се развиятъ нови частни инициативи, свързани съ кланичното и хладилно дѣло; ще създаде условия за нови обекти за работа и търговия въ замрълия стопански животъ на Варна. А това вече е една настояща заслуга, не безъ значение.

Най-сетне съ постройката на тази кланица се изпълва и закона за надзора на сѣстнитъ продукти отъ животински произходъ и се услужва на хигиенната политика и на държавата.

Така, днешна Варна постепенно и сигурно се нарежда между първитъ наши градове, чиято материална култура може да служи за гордостъ и на иднитъ поколения.

Старата общинска кланица въ гр. Варна

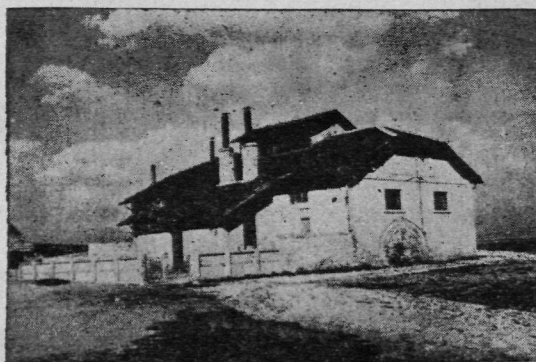
1909 ≈ 1939 г.

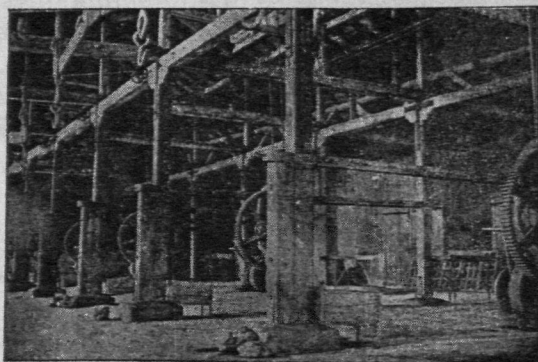
Общъ външенъ изгледъ

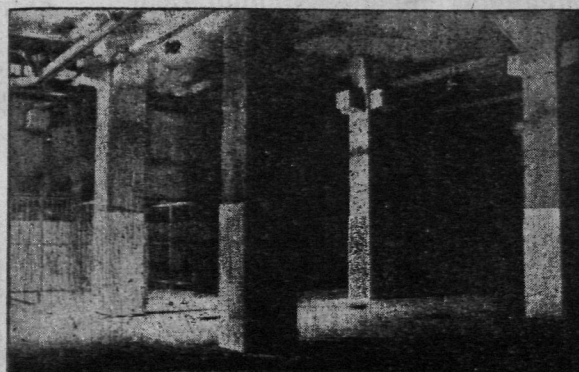
Външенъ изгледъ на отдѣлението за клане на едъръ и дребенъ добитъкъ

Външенъ изгледъ на отдѣлението за клане на свини

Вжтрешенъ изгледъ на отдѣлението за клане на едъръ и дребенъ добитъкъ

Вжтрешенъ изгледъ на отдѣлението за клане на свини

Л. Каровъ

Н-къ на техн. отдѣл. при общината.

НАЙ-НОВАТА КУЛТУРНА И СТОПАНСКА ПРИДОБИВКА

на гр. Варна

Стремежътъ да задоволява по безболезенъ начинъ огромнитѣ си нужди е импулсиралъ човѣка — творецъ въ всичкитѣ му начинания.

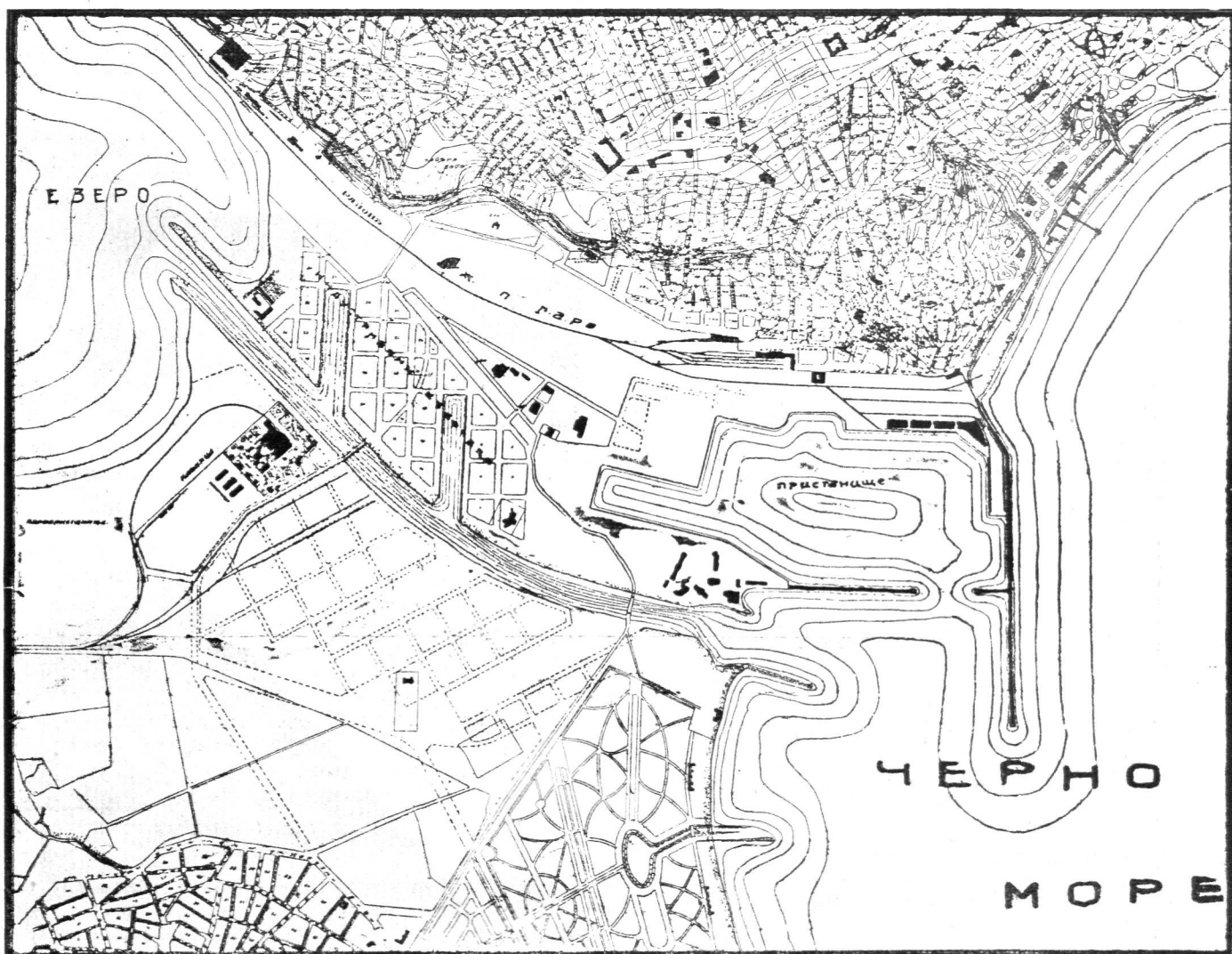
Срѣдствата не се щадятъ при създаване удобства въ живота, защото последнитѣ сж оправдавали напълно жертвитѣ, които се правятъ за тѣхъ.

Така, модерното кланично дѣло, отдавна е наложило своитѣ удобства въ другитѣ културни страни. Неговитѣ преимущества не сж избѣгнали и отъ погледитѣ на българскитѣ ратници въ полето на това дѣло. Тѣ неуморно сж работили дълги години, за да дадатъ възможностъ и ние да вкусимъ отъ плодетѣ на труда на онѣзи, които напра-

виха главната съставна часть на нашата храна безвредна, вкусна и употребяема презъ всички времена на годината.

Не сж предметъ на настоящето имената на онѣзи, отъ труда на които ние днесъ започваме да беремъ плодове.

Управлението на Варненската градска община въ желанието си да създаде широки възможности за развитието на кланичното дѣло въ града му, ползата отъ което е неуспорима, въ лицето на бившия кметъ Първанъ Бяновъ е замислило това ново мѣроприятие и е чакало удобния моментъ за да пристѣпи къмъ приложение на тоя свой зами-

Мѣстото, където е построена новата кланица

сълъ.

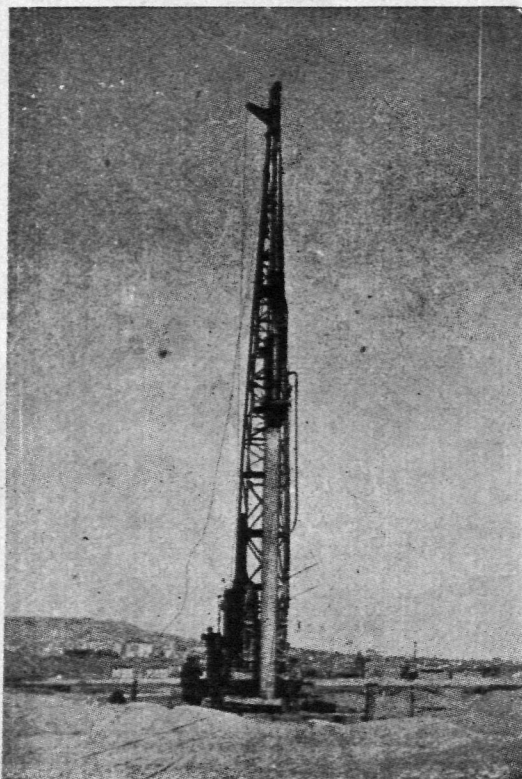
Тази мисъл не е престанала да занимава и замѣстниците на г. Бяновъ, въ чийто души намѣрила отзвукъ. Като яръкъ нейнъ защитникъ се е очерталъ на времето си бившия кметъ г. Станчо Савовъ, който има голѣмъ дѣлъ отъ заслугата да се изгради това дѣло.

Подета тази идея отъ неговитѣ замѣстници, тя намѣри своето осъществяване, когато начело на управлението на общината застана г. инж. Янко Мустаковъ.

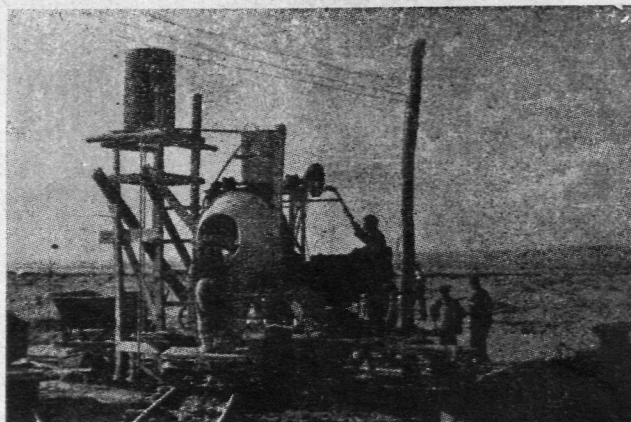
Подъ сигурната защита и ръководство на този енергиченъ кметъ, съ близкото сътрудничество на спечелилитѣ първа премия при организирания конкурсъ за застрояването на модерната клиника въ гр. Варна г. г. Арх. Петъръ Марковски, инж. Илия Догановъ и инженеръ Юрданъ Данаиловъ, съ съдействието на Техническото отдѣление при общината въ лицето на неговия Началникъ г. Инж. Лазаръ Каровъ и неговитѣ помощници, тази идея намѣри своето осъществяване едва презъ настоящата година.

Много трудъ и срѣдства се вложиха при полагането здравитѣ основи и изграждането на това огромно дѣло, но не ще закъснѣ времето, когато всичкитѣ тѣзи жертви ще позволятъ на варненското гражданство да се радва на плодоветѣ на този трудъ и тѣзи срѣдства.

Модерната клиника въ Варна е построена на единия отъ брѣговетѣ на морския каналъ, който свързва Гебедженското езеро съ морето. Фондирана на 683 желѣзобетониви и бетониви пилоти, съ срѣдна дължина 7 м. чрезъ които е стѣпила здраво на почвата, тя представлява една солидна желѣзобетонива съж. б. покривъ, монументална сгра-

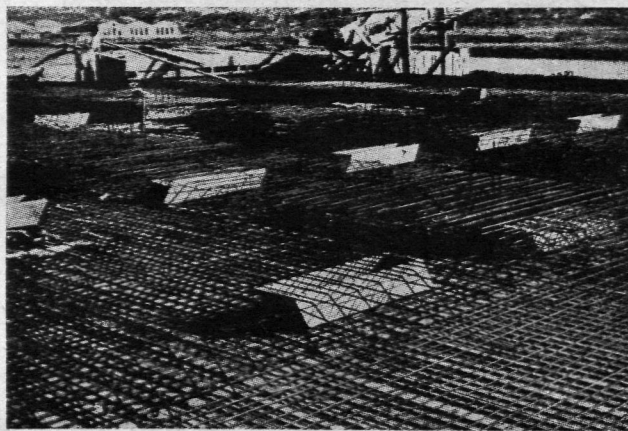

Пилотната машина, съ която е фондирана клиниката

Приготовляване бетона за пилотната машина

да. Изградена така, тя съставлява единъ удобенъ, модеренъ клиниченъ комплексъ състоящъ се отъ 10 отдѣлни постройки застроени по отдѣлно както следва:

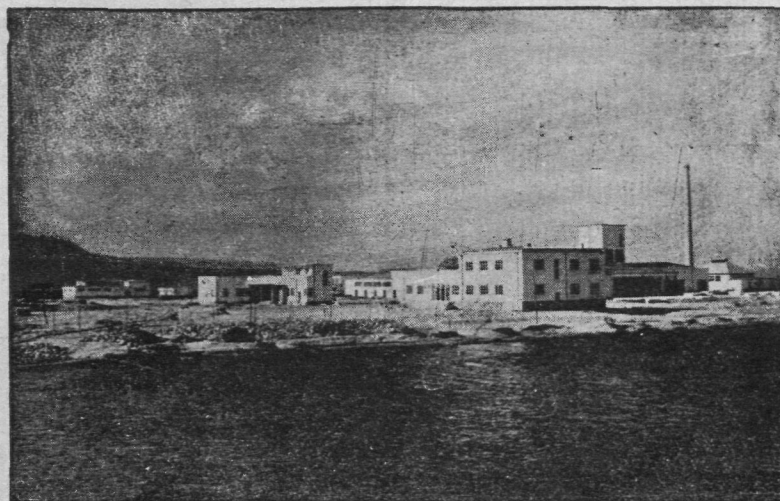
Арматурата на пилцовата плоча надъ хладилника

1. Главенъ клиниченъ комплексъ на	5298 кв. м.
2. Административно здание	372.30 " "
3. Бора — ресторантъ	308 " "
4. Гаражъ	78 " "
5. Котли	364 " "
6. Оборъ за едъръ добитъкъ	544 " "
7. Оборъ за дребенъ добитъкъ	
съ торища и рампа	540 " "
8. Оборъ за свини	240 " "
9. Изолационна клиника	382.50 " "
10. Оборъ къмъ същата клиника	105 " "

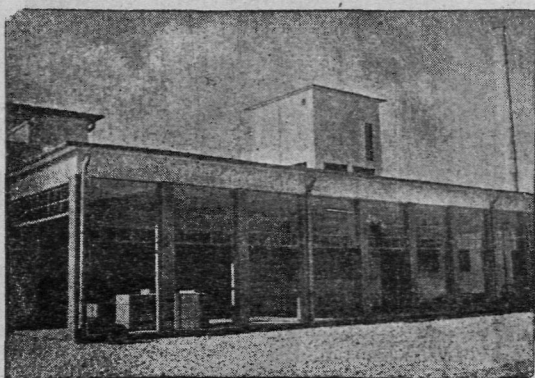
Съ обща квадратура 8,227.80 кв. м.

Изградена чрезъ предприятие раздѣлено на две части: строителна частъ, извършена отъ Инженеръ Юрданъ Златановъ и доставка и монтажъ на машинната частъ — отъ машинната фирма „Ческо—Моравска Колбенъ Данекъ“, тя струва на общината 32,000,000 лева.

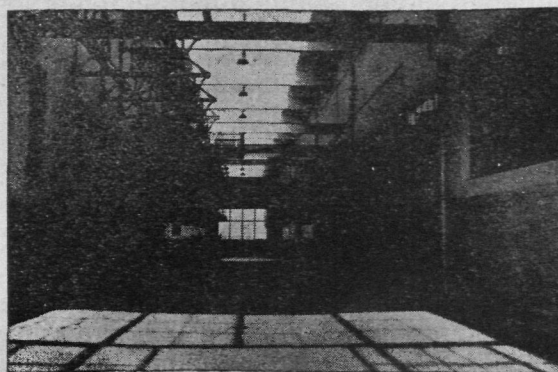
Така пригодена, тя дава възможностъ да се

Общ външен изглед на новата клиника

Изглед на товарителната хала

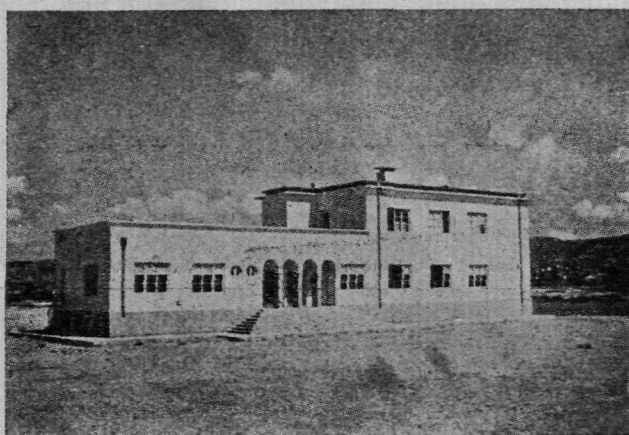

Съединителен коридор в главния клиничен комплекс

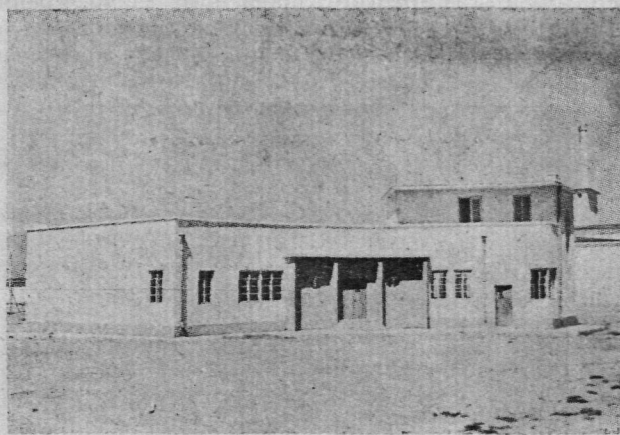
колятъ дневно, като се убиватъ чрезъ стѣстенъ въздухъ и по електрически начинъ 100 глави едъръ добитъкъ 2,250 глави дребенъ добитъкъ 150 свине.

Специалнитѣ електрически обезмѣглители поставени въ клиничнитѣ зали създаватъ удобна атмосфера за работа. Желѣзнитѣ висящи пѣтица

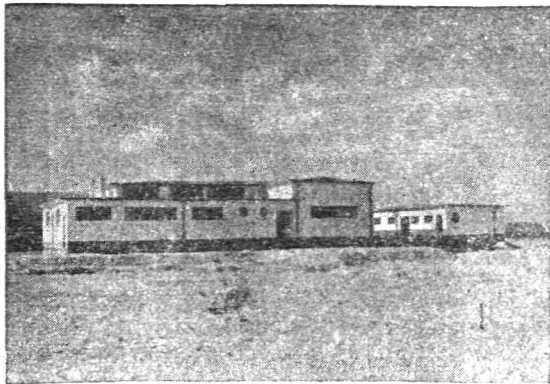
направени въ помѣщенията позволяватъ лекото и безъ особени усилия транспортиране на отдѣлнитѣ части на добитъка въ залата за продажба, изтивочната, предхладилника, хладилника, работилницата за беконъ, хладилника за беконъ, кждето специална уредба отъ въздушни канали, изпраща произведения отъ компресоритѣ, чрезъ амонякъ,

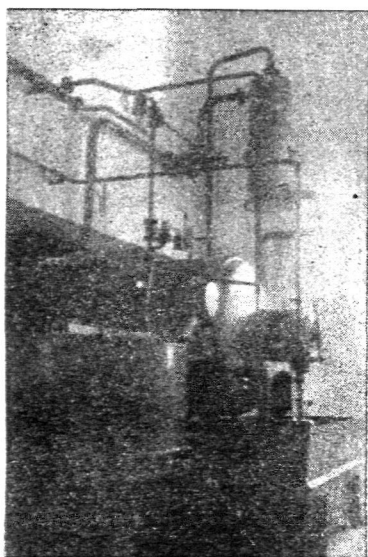
Сграда на административнитѣ служби при клиниката

Общ изглед на борсата-ресторантъ при клиниката

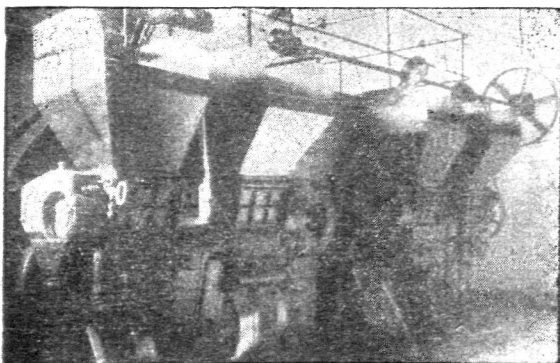

Външен изглед на изолационната клиника

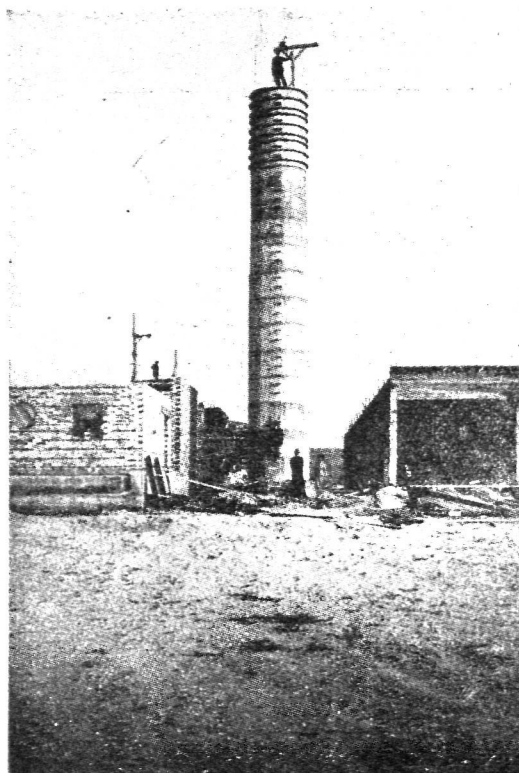

Екарисажна инсталация

студен въздух и подържа въ тях подходящата за мѣстото температура. Чрезъ сѣщия висѣщъ желѣзенъ пѣтъ месото, беконѣтъ и другитѣ продукти отъ добитѣка се изпращатъ на товарителното хале, кждето се товарятъ на колитѣ, които ще ги транспортиратъ за градскитѣ хали и магазини. Уреднитѣ удобни съблекални и душеве позволяватъ на всички работѣщи въ клиниката да подържатъ

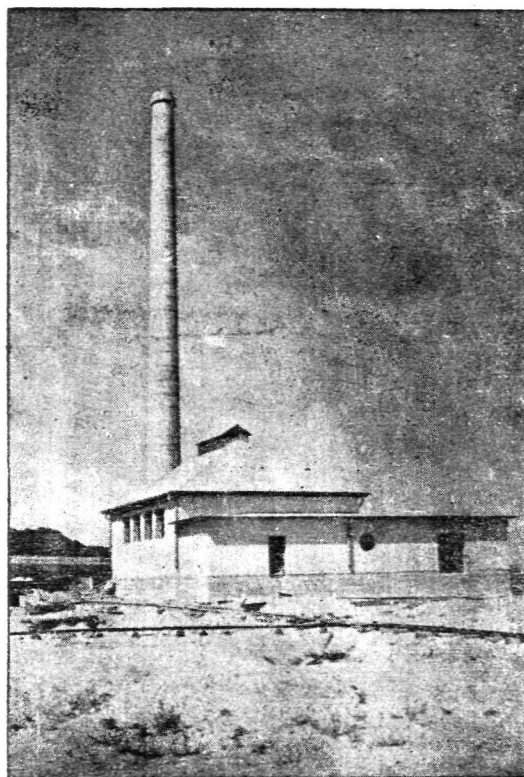

Парнитѣ котли

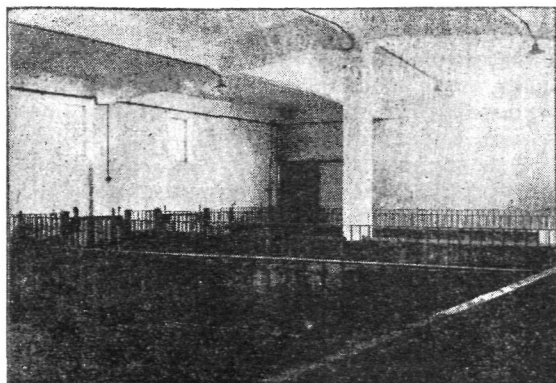
Строежътъ на желѣзобетонния куминъ на парно-котелното помѣщение

чистота на тѣлото си. Специалнитѣ помѣщения за лѣкарския персоналъ, удобни и съобщаващи се съ телефонни инсталации, осигуряватъ експедитивно-

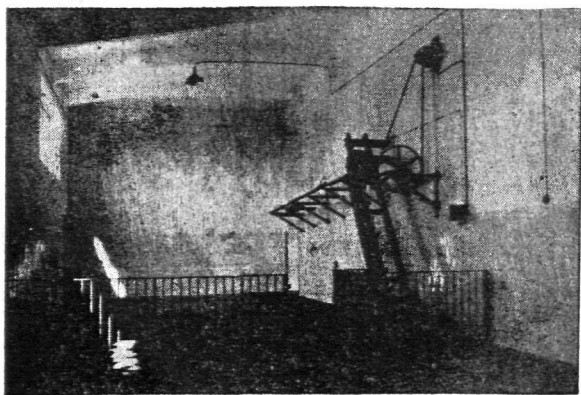

Парно-котелното помѣщение

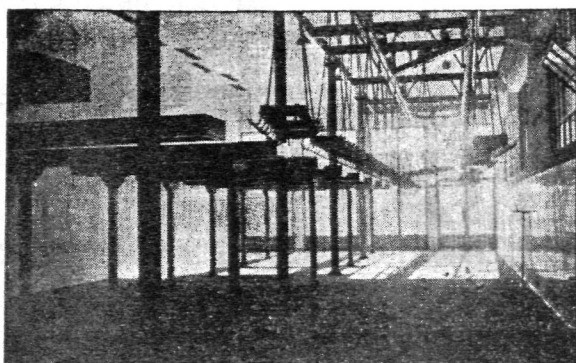
стъ при работа. От поставените електрически часовници работниците могат да определят времето даже и тогава когато имат най-много работа. Котлитът, поместени в специално котлено помещение, изпращащи пара и топла вода чрез специален паропровод и топлопровод в кланичните зали, бани, душове, черварници, шкембеджийници, осигуряват образцово почистване на вътрешностите на добитъка. Построените обори към всяка кланица позволяват удобното отхраняване на определения за клане добитък, а пристроеното към обора за дребен добитък модерно торище е едно също много голямо удобство. Изолационната кланица, пригодена в малък мащаб по същия начин, както главния кланичен комплекс, гарантира обезвреждането на болното и съмнително болно месо. Борсата — ресторантът с ресторанти си за работници и

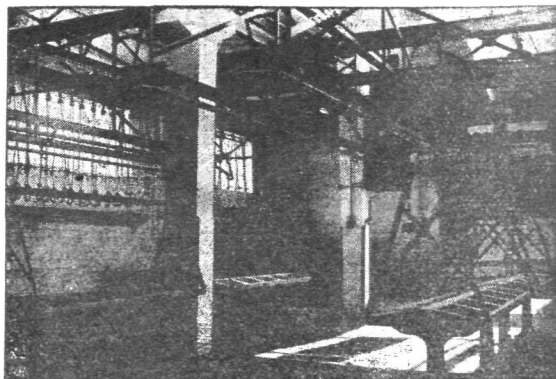
Вътрешен изглед на обора за дребен рогат добитък

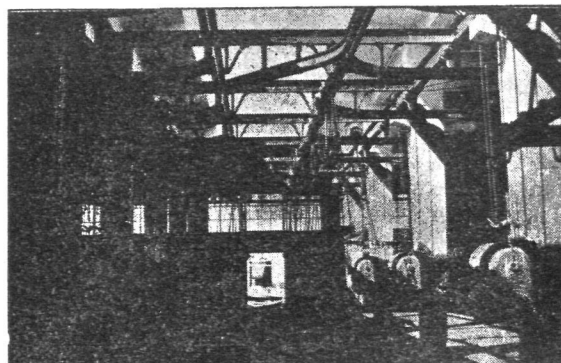
Вътрешен изглед на убивалната клетка за дребен добитък

Вътрешен изглед на залата за продажба на месо на едро

Вътрешен изглед на кланичната зала за свини

Вътрешен изглед на залата за клане на едър рогат добитък

търговци и всички придадени към тях помещения, осигурява удобното продоволствуване. Гаражното помещение позволява в партера да се поместят и поправят два транспортни автомобили с най-голяма мощност, а в I-вия етаж служи като жилище за шофьорите на тези автомобили. Построено близко до главния комплекс, ни улеснява бързия транспорт на месото за града.

Административното здание, давайки възможност да се поместят канцелариите на всички служби при кланицата позволява удобното ръководене на тези служби, а уредените жилища за управителя и машинния инженер в него дават възможност на същите да бъдат в постоянен контакт с всички служби и през всяко време. Удобни пътища свързват сградите на кланичния комплекс. Модерна канализация отвежда нечистотите и дъждовни води в морския канал и заедно с водопроводната мрежа осигурява поддържането на образцова чистота в кланичните помещения и гарантира поддръжката на градините, залесяванията и затревяванията в големия кланичен парцел.

Замисленото бъдещо решение ще представлява също едно доста голямо удобство, защото в него се проектира да се поместят откритите пазари в втората част на двора на кланицата.

Така съградена новата кланица представлява един ценен принос за варненското гражданство, от неговата общинска управа и десетки години напред ще задоволява нуждите му, като напомня че тази управа винаги се е грижила да създава такива културни паметници, чрез които да оправдава доверието, което й се възлагало

ЗНАЧЕНИЕТО НА КЛАНИЦИТЪ ВЪ БОРБАТА СЪ ЗАРАЗНИТЪ

и паразитни болести по домашните животни

Първоначално, още въ старите времена, когато на клането на животните, месото от които е предназначено за храна на хората, се е гледало като на свещенодействие, клането имъ е ставало на открито. По-късно, презъ сръдните вѣкове, когато религиозниятъ моментъ при клането на животните е започналъ да отстъпва на по-заденъ планъ, предъ гигиенните и други съображения, хората сж започнали да полагатъ грижи за създаването на специални за целта постройки, наречени кланици. Това показва колко отдавна е била съзната нуждата отъ създаването на кланици.

Докато не е било въведено, обаче, задължението, щото клането на предназначеният за обществена консумация животни да става само на определени мѣста, кланичното дѣло не е могло да прогресира. Силенъ гласъкъ въ своето развитие кланичното дѣло получава едва къмъ края на 18 и въ началото на 19 столѣтието, когато се появи и обособи ветеринарно - медицинската наука. Т. е. когато можеше вече научно да се обоснове значението на гигиенните условия при добиването на месото.

Въ културните страни днесъ кланичното дѣло е вече въ своя разцвѣтъ. То крачи бързо напредъ и у насъ. Има вече създадени кланици съ най-успѣшнѣшната техника, които даватъ възможностъ, както за най-бързо и чисто добиване на месото, при максимумъ спестяване на човѣшки трудъ, така и за по-продължителното му и гигиенично съхранение, а сжщо и за рационалното оползотворяване на кланичните отпадъци и конфискати. Съ такава кланица, можемъ да се похвалимъ, се сдобил вече и нашия голѣмъ и курортенъ гр. Варна.

За голѣмия и бързъ развой на кланичното дѣло изобщо, най-много допринесе, естествено, съзнанието за голѣмата роль и значение на кланиците за обществена хигиена, т. е., за общественото здравеопазване. Но тѣхното значение не се изчерпва съ това. Кланиците иматъ сжщо така голѣмо значение и за подобрене здравното състояние на домашните животни, чрезъ улесняване борбата съ заразните и паразитни болести по сжщитѣ.

Съ централизиране клането на животните въ кланиците е дадена възможността за упражняването на единъ действително ефикасенъ санитарно-ветеринаренъ контролъ и въ това отношение.

Така, още при прегледа на животните преди клането имъ въ кланиците, могатъ да се откриятъ известни заразни болести, като: „Антраксъ“, „Бѣсъ“, „Шарка“ и др. и чрезъ забраняване клането на такива животни, както чрезъ тѣхното изолиране и дезинфекция на замърсените мѣста, се допринася твърде много за ограничаване по-нататъшното разпространение на сжщитѣ болести.

Чрезъ създаването на специални отдѣления при кланиците за клане на животни, болни отъ известни заразни болести, при които клането не е забранено, се допринася сжщо така твърде много за ограничаване по-нататъшното разпространение на тѣзи болести. При новата Варненска общинска

кланица има специална изолационна кланица за клане именно на такива животни.

Въ кланиците е дадена възможностъ, щото месото и органите на указалите се при прегледа имъ следъ клането, болни отъ заразни болести животни, да се конфискуватъ и унищожаватъ. Сжщо така се постъпва и съ животните указали се болни отъ разни паразитни болести, като: „Трихиноза“, „цистицеркоза“, „ехинококосъ“ и др. По такъвъ начинъ се прекъсва пътя за по-нататъшното разпространение на болестите, т. е. въ това отношение кланиците служатъ като една преграда. При модерно обзаведените кланици, каквато е новата Варненска кланица, унищожаването на такива конфискати става по най-сигурни и безвредни начини, при които сжщевременно става и най-рационалното имъ оползотворяване.

Отъ горното се вижда, че ако клането на животните не бѣ централизирано само въ кланиците, а се извършва въ разните части на населените мѣста, то по никакъвъ начинъ не е възможно да се ограничи разпространяването на заразните и паразитни болести по домашните животни. Даже и да се упражнява известенъ контролъ въ това отношение, той не може да бѣде ефикасенъ.

Но чрезъ кланиците не само се прекъсва пътя за по-нататъшното разпространение на разните заразни и паразитни болести, а чрезъ тѣхъ се издирва и произхода на болните животни, за откриване самите огнища на болестите и отъ тамъ за правилното насочване на борбата срещу тѣхъ. Не сж рѣдки случаи, когато по поводъ на кланични съобщения, за произхода на указали се болни животни, да сж откривани цѣли огнища не само на болни животни, но и на заболѣли хора.

Отъ изложеното до тукъ въ кратце се вижда каква роль играятъ кланиците и въ борбата съ заразните и паразитни болести по домашните животни и какво грамадно значение иматъ тѣ въ тази борба. Това тѣхно значение се дължи главно на две обстоятелства: първо, защото кланиците сж обществени заведения и второ, защото службата по надзора върху съестните продукти отъ животински произходъ и тази за борба съ заразните и паразитни болести по домашните животни се ръководи отъ едно мѣсто, отъ единъ центъръ.

На новата Варненска общинска кланица предстои да изиграе една голѣма роль и въ това отношение.

Д-ръ Ст Роглевъ

Началникъ общ. Ветер. Служба.

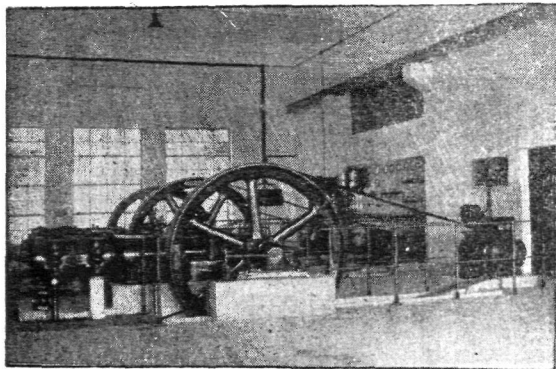
Варненци работейки за стопанското благоденствие на черноморската царица, работятъ за собственото си благоденствие и напредъкъ.

Д-ръ Йор. Алексиевъ

управителъ общ. кланица

НОВАТА КЛАНИЦА И УСЛОВИЯТА ЗА ПОДОБРЕНИЕ качествата и трайността на месото

Мнозина отъ гражданитѣ вече сж имали случая да посетятъ новата общинска кланица и да видятъ условията при които за въ бждеще ще се добива месото, все още единствената най-ефтина и пригодна храна за голѣмото мнозинство граждани, изкарващи прехраната си чрезъ интензивенъ физически или умственъ трудъ. Ония, които още не сж имали случаятъ да я видятъ трѣбва да сторятъ това. Тия които сж я видѣли и които ще я видятъ не може да не останатъ доволни и да не се радватъ, че най-после и въ Варна е завършено едно крупно общинско предприятие, което има не само обществено-здравно, но и стопанско значение за града, околността и страната. Новата варненска кланица се характеризира не само съ новитѣ си кокетни и добре разположени постройкы, но и съ това, че тя е обзаведена съ модерно кланично и хладилно съоръжение, което позволява бързо и хуманно клане на животнитѣ, чисто добиване на месото, лесното му пренасяне и запазване за по-дълго време, рационално оползотворяване на кланичните отпадъци и пр. Най-характерното за модерната кланица, каквато е и варненската, обаче, е условията, които има тя за охлаждане на добититѣ меса, съ което цели да се подобри качеството имъ и ги запази въ прѣсно състояние за по-

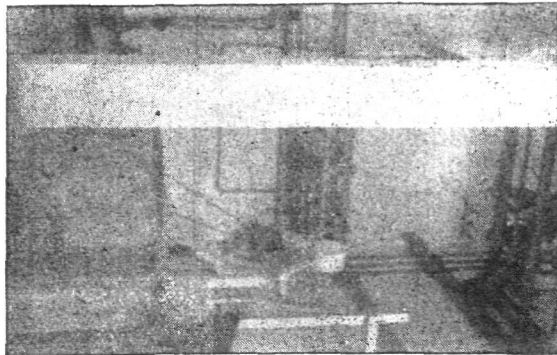

Вжтрешенъ изгледъ на машинната зала

дълго време. Месото е продуктъ, който лесно под-
лежи на развала, особено тогава, когато условията
при които се добива и съхранява благоприятствуватъ
за това. Охлаждането е най-целесъобразниятъ
способъ за запазването му отъ развала. Подобре-
нието на качеството му пѣкъ се състои въ това,
че такова (охладено) месо бива по-ароматично,
по-вкусно и по-крѣкко отъ неохладеното прѣсно,
а това го прави по-лесносмилаемо и по хранително.
Необходимо е, обаче, да се знае, че охлаждането
преставлява една верига отъ етапи и само когато
тая верига остане непрекъснатата, т. е. когато
имаме охлаждане при всички етапи, отъ момента
на добиване до тоя на употреблението, може да
се даде една пълна гаранция за запазване доби-

тата подобрена хранителна стойност и вкусъ.

Охлаждането на месото въ хладилнитѣ помѣ-
щения при кланицата представлява първиятъ етапъ
отъ охладителната верига.

Ледогенератора

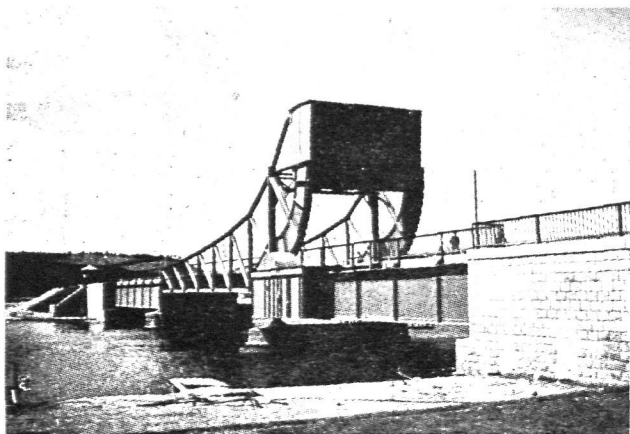
Изнесеното отъ кланичните хладилници въ
магазинитѣ месо за разпродажба следва до раз-
продаването му да се съхранява сжщо въ охладени
помѣщения или хладилни шкафовѣ, което е вториятъ
етапъ отъ охладителната верига. Купеното отъ
консуматора месо, ако то не се сготви веднага,
следва сжщо да се съхранява на охладено мѣсто,
въ домашенъ хладиленъ шкафъ, което е третиятъ
етапъ отъ охладителната верига.

Липсватъ ли условията за охлаждане месото
въ магазинитѣ за продажба, прекъсва се и охладителната
верига и гаранцията за понататъшното
запазване на добититѣ качества на месото отъ
престояването му въ кланичния хладилникъ пре-
става да сжществува, особено въ случаетъ, когато
охладеното месо престои за по-дълго време не-
продадено, 5—6 часа или цѣла нощъ. Изнесеното
месо отъ кланичния хладилникъ е съ температу-
ра $+2$ до $+4^{\circ}$ подсушено, а температурата на
въздуха въ месарскитѣ магазини презъ лѣтнитѣ
дни е надъ 30° —разлика голѣма, настѣпва изпотя-
ване и овлажняване на месото, промѣня се външ-
ния видъ, което пѣкъ способства за бързата раз-
вала на месото.

Новосъздаденитѣ условия чрезъ кланичните
хладилни помѣщения налагатъ усвояване новъ на-
чинъ на търговия съ месо и консумацията му.
Търговцитѣ месари ще трѣбва да направятъ въз-
можното частъ по-скоро да снабдятъ магазинитѣ си
съ хладилни шкафовѣ, каквито напримѣръ вече въ
почти всѣки софийски месарски магазинъ има.
Малко по-добра търговска смѣтка и по ефикасна
санитарно-ветеринарна контрола презъ месецитѣ
съ горещини ще доведатъ до желания резултатъ.
При липса, обаче, за сега на такива шкафовѣ ме-
саритѣ търговци следва да привикнатъ да изнасятъ
отъ кланичните хладилници сутринта толкова ме-

ГОЛЪМО ТЪРЖЕСТВО ВЪ ВАРНА

На 28 май т. г. се извърши тържественото освещаване на два голъми стопански обекта въ гр. Варна — новопостроената общинска експортна кланица и мостът надъ канала свързващ „Черно море“ съ Бѣлевското езеро. Варненци бѣха щастливи да видятъ осъществени тѣзи две отъ голъмо значение стопански инициативи. Замиращиятъ икономически животъ на Варна очаква сега своето процъвтване само на придобивки отъ подобно естество.

Общъ изгледъ на новия мостъ

Мостътъ, който е последната дума на строителната техника, позволява удобно желѣзопѣтно свързване на индустриалния кварталъ въ предградиято „Аспарухово“, съ останалата частъ на града и цѣлата желѣзопѣтна мрежа. Сжщиятъ съ бързото отваряне на водния пѣтъ и за голъми параходи,

со, колкото биха могли да разпродадатъ сутринта, сжщия день до 10 часа, а следъ обѣдъ да изнасятъ толкова, колкото биха могли да продадатъ вечерта сжщия день, защото непроданото сутринно, респективно вечерно, оставено да стои презъ цѣлия день, респективно нощъ въ магазина, ще се развали.

Понеже болшинството отъ консуматоритъ нѣматъ удобства по домоветъ си, нѣматъ хладилни шкафовѣ за съхраняване хранителни продукти презъ горещинитъ и задушни лѣтни дни и нощи, то тѣ трѣбва да привикнатъ да си купуватъ месо за готвене обикновено сутринъ отъ току що изнесеното отъ хладилницитъ такова и веднага да го сготвятъ. Купеното вечеръ месо оставено да престои презъ нощта нескотвено при лѣтна стайна температура сигурно до сутринта ще се развали. Домашниятъ хладилень шкафъ нѣколкократно повече отъ стойността му ще спести на домакинството чрезъ запазване на хранителни продукти отъ развала, независимо отъ това, че подобрява и качеството имъ.

Впрочемъ нека се знае гореизложеното за да не се търпятъ разочарования.

дава необходимото удобство и за водния транспортъ, както отъ новата кланица, така и отъ други индустриални предприятия, които сжществуватъ, като фабрика „Царъ Борисъ“ или които биха се наредили по брѣговетъ на езерото.

Следъ успѣшното завършване на водопровода Батова-Варна новата експортна кланица е още едно крупно мѣроприятие и придобивка за Черноморската царица.

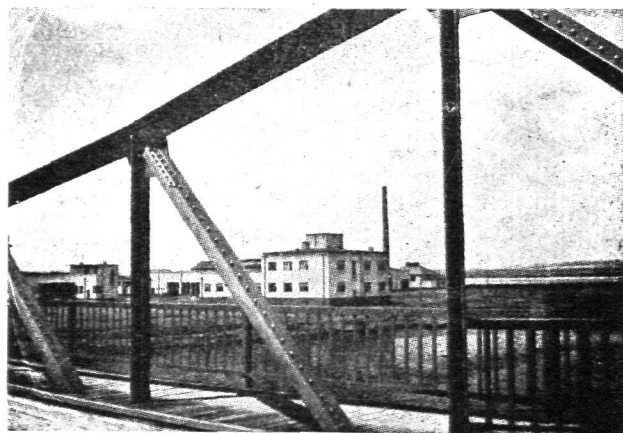
Необходимостта отъ съграждането на тази модерна общинска кланица бѣше чувствана твърде отдавна отъ всички и се налагаше отъ изискванията на новото време.

Нима можеше нова Варна, съ китонирани и павирани улици, съ модерни морски бани, съ издържани въ архитектуренъ стилъ частни и обществени постройкы да има грохнала, нехигиенична общинска кланица? . .

Новата кланица не само ще позволи да се провежда правилно хигиенната политика на държавата и общината, не само ще подпомогне частнитъ инициативи, свързани съ кланичното и хладилно дѣло, но ще допринесе и твърде много за стопанското процъвтване на нашия градъ, толкова онеправданъ следъ войнитъ.

Строежътъ на това голъмо общинско мѣроприятие започна на 10 септемврий 1936 година и се завърши, съ машинната му уредба въ началото на 1939 година.

Въ бѣгли шрихи новата кланица може да се опише така: тя има модерна борса, съ ресторантъ за сключване на сдѣлки, гаражъ за две автомобилни коли, обори за едъръ, дребень добитѣкъ и свини, въ които могатъ да се побиратъ 100 едъръ добитѣкъ, 1200 глави дребень рогатъ добитѣкъ и

Изгледъ на кланицата отъ моста

150 свини, изолационна кланица, съ две кланични помѣщения, черварникъ, екарисажъ, стерилизаторъ, лаборатория, оборъ за изолационната кланица, помпена станция, жилища за работници и пр.

Главниятъ кланиченъ и хладилень комплексъ е построенъ върху 5.265 кв. м. площъ. Въ него се намиратъ тритъ кланични зали: за едъръ добитѣкъ, дребень добитѣкъ и за свини. Има сжщо и две

черварски помъщения, такова за чистене на шкембета и крака, три стаи за конфискации, зала за продажба на месо на едро, беконна работилница, отдъленъ хладилникъ, ледогенераторъ, модерни канцеларии, технически работилници, специални помъщения за кантари, душеве и товарителна зала, която е разположена задъ хладилникитъ и кланичнитъ зали и отъ кждето изнасянето на месо става много експедитивно, безъ излишно губене на време.

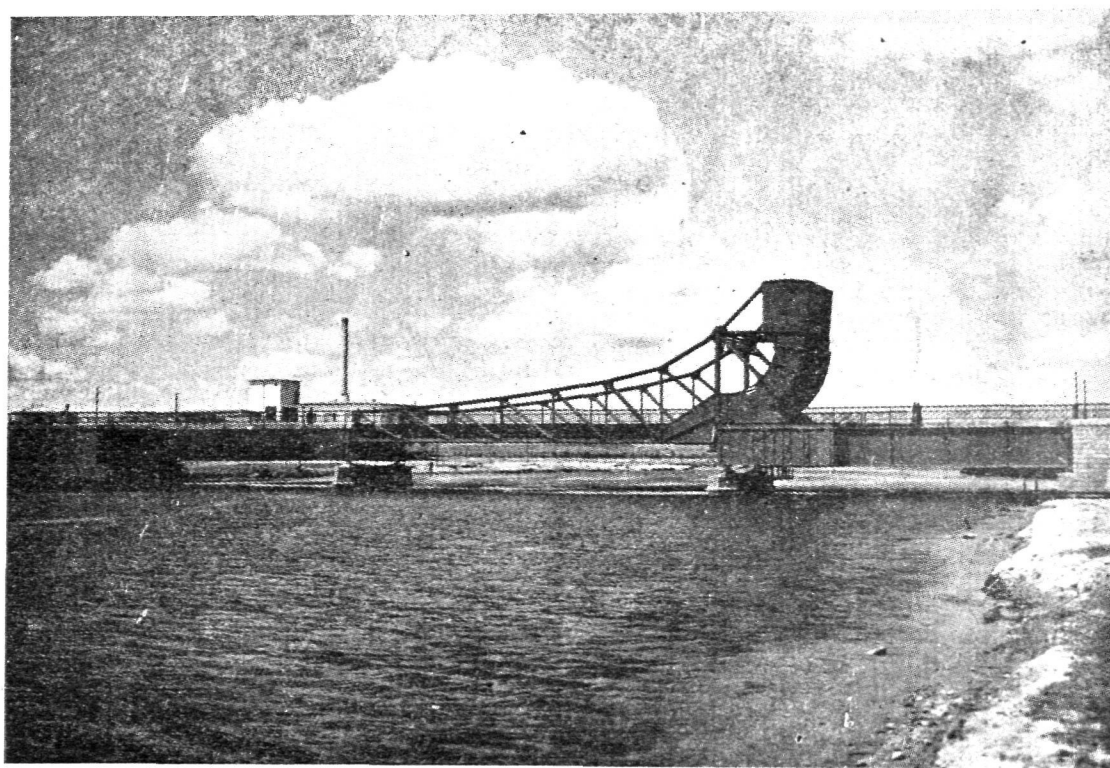
Обезсъзнаването на свинитъ преди клането имъ ще става посрѣдствомъ електрически токъ, а на едрия рогатъ добитъкъ посрѣдствомъ пистолети система „Шермеръ“.

Както кланичнитъ съоръжения, така и машинитъ, апаратитъ на хладилната инсталация сж последна дума на техниката.

жельзницитъ г. Аврамовъ съ госпожата си, Главниятъ директоръ на Б. Д. Ж. — г. Б. Колчевъ, директорътъ на корабоплаването г. Славяновъ, директорътъ на бюджета г. Б. Арnaudовъ, директорътъ на благоустройството г. Каракостовъ, секретарътъ на съюза на общ. служители г. Ан. Сивиновъ и много висши чиновници.

На гарата гоститъ бѣха посрещнати и приветствувани отъ Шуменския областенъ директоръ г. Шумеловъ, кмета на града г. инж. Мустаковъ, пол. комендантъ г. Германовъ, окол. управителъ г. П. Димитриевъ и др. официални лица и граждани. Сжщо така тукъ бѣха строени представителни групи отъ жельзничари и моряци. Докато г. министрътъ разговаряше съ посрещачитъ жельзничарскитъ хоръ изпълни марша на жельзничаритъ и др. пѣсни.

Въ 10 часа, съгласно програмата всички по-

Изгледъ на новия мостъ

Окончателната стойностъ на построената кланица, въ завършения си видъ, възлиза на кржглата сума 32 милиона лева.

Новата общинска кланица, чийто капацитетъ позволява да бждатъ задоволени нуждитъ не само на единъ 75,000-денъ градъ но и да се развие една голъма износна търговия, обещава развитието на нови частни инициативи, свързани съ кланичното дѣло и следователно — нови източници за поминъка въ изнемогващия и замиращъ стопански гр. Варна. Тя отговаря на всички хигиенични изисквания и е една отъ първитъ по технически съоръжения въ страната. Нейното откриване е истински празникъ за Варна и затова то се извърши съ подобающа тържественостъ.

Съ специаленъ влакъ въ 8:50 часа пристигнаха отъ София гости и официални лица, поканени за целта. Между последнитъ личаха: Министрътъ на

канени, съ моторнитъ кораби на Варнен. пристанищно управление — „Евксиноградъ“ и „Галата“ се отправиха за мѣстото на тържествата. Тукъ бѣше се стекло масово гражданството отъ Варна и кв. „Аспарухово“. Цѣлиятъ пристанъ и моста сж разкошно декорирани съ зеленина и знамена, поставени на пилони. Въ специално построенъ аналой, около който се наредиха официалнитъ лица се отслужи водосвѣтъ отъ митрополитъ Йосифъ въ съслужение съ свещеници.

Следъ водосвета Гл. директоръ на жельзницитъ г. Колчевъ направи кратъкъ докладъ за строежа на моста, като подчерта, че той е дѣло на българския техникъ и че той е единственъ не само въ България, но и въ цѣлия Балкански полуостровъ.

Следъ това Министрътъ на жельзницитъ г. Аврамовъ откри паметната плоча съ речъ, въ която между другото каза: „Днесъ ние сме събрани на

Официалните лица предъ аналоя

това мѣсто, кръстовище на нѣколко пѣтища, за да присѣтствуваме на освещаването на две постройкы: моста надъ морския каналъ и новата общ. клиника. Общото тържество има за целъ да подчертае връзката между тѣхъ. То ни сочи ясно възможноститѣ, които се откриватъ съ постройката на този новъ мостъ, единственъ въ страната ни, защото обслужва три пѣтища: шосеенъ, желѣзопѣтенъ и воденъ, които се допиратъ и които до сега

Главниятъ директоръ на желѣзницитѣ г. Колчевъ прави докладъ за строежа на моста.

сж се изключвали единъ другъ.

Постройката на това мѣсто на Варненската клиника, сигурно е, че е само началото на развитието на южната частъ на индустриалното пристанище — развитие, което може да се прокара съ много по-широкъ размахъ, поради неограниченитѣ възможности на тази пространна равнина, така щастливо разположена и снабдена съ всички възможни връзки, които човѣшкия духъ е създалъ, но създалъ не само въ страната ни, но и въ цѣлия външенъ свѣтъ.

Рѣдки сж днитѣ, когато ние можемъ да присѣтствуваме на завършека на такова хубаво дѣло, предъ което ние стоимъ съ задоволство и затвърдено убеждение въ сигурния напредѣкъ на нашия

народъ, защото виждаме, че той намира сили и срѣдства да се отърси отъ неудобствата на миналото и да намѣри нови източници, които ще му донесатъ повече блага за още по-голѣмъ напредѣкъ.

Днесъ азъ искамъ да дамъ изразъ и на духовнитѣ връзки, които ни свързватъ съ миналото. Не далечъ отъ тукъ лежатъ останкитѣ отъ насипа на Ханъ Аспаруха. Тѣ сж се простирали презъ тази долина, като символъ на българския духъ, който е бранилъ презъ вѣковетѣ достѣпа на чужденцитѣ въ нея. Въ знакъ на този почитъ азъ назовавамъ този мостъ, рожба на духа на великия Аспарухъ съ името „АСПАРУХОВЪ МОСТЪ“.

Н. В., нашиятъ любимъ Царъ, благоволи да ме упълномости да открия „Аспаруховия мостъ“ отъ негово име и да пожелае, щото този мостъ да послужи като единъ мощенъ лостъ за преуспѣването на Варна. Нека все по-честото вдигане на неговата клапа да отмѣрва процеса на растящия стопански животъ на този мостъ“.

Следъ произнасяне на речта г. Министра прерѣзва триколюрната лента и обяви моста за откритъ.

Ученички въ красиви национални носии поднесоха букети стъ живи цвѣтя на г. Аврамовъ и

г. Министръ Аврамовъ прерѣзва лентата на моста

г. Министър Аврамовъ, г-жа Аврамова, Н. В. Преосвещенство Варн, и Преславски Митрополитъ Иосифъ, кметът на града г. инж. Я. Мустаковъ, началникът на корабоплаването г. Г. Славяновъ и др. официални лица, наблюдават демонстрацията съ моста

госпожата му, изказвайки голѣмата благодарност на варненци за указаното имъ внимание съ пришествието на тържеството.

Следъ направената демонстрация съ отварянето и затваряне на моста, всички официални лица и гости се отправиха за кланицата, която бѣ осветена отъ Н. Високопреосвѣщенство митрополитъ Иосифъ.

Предъ триколюрната лента кметът на града г. Инж. Я. Мустаковъ даде обширенъ докладъ за строежа на кланицата, като изтъкна голѣмото ѝ значение за стопанския просперитетъ на Варна. Той каза: „Уважаеми г. Министре, В. В. Преосвѣщенство, Г-нъ Генералъ, почитаеми дами и господа, следъ европейската война бѣ отпочната въ страната една ценна дейностъ въ областта на кланичното и хладилно дѣло въ България. Държавната ветеринарна властъ при Министерството на Земедѣлието поиска да се създадатъ законоположения, които улесниха и дадоха възможност на общинитъ постепенно да изградятъ свои модерно съоръжени кланици съ хладилници. Тия законоположения, като даватъ изключително монополно право на общинитъ само тѣ да строятъ и експлоатиратъ кланици за добитъкъ въ страната, предвиждатъ за тази целъ и специални доходи, отъ постъпленията на които се набиратъ срѣдствата преди всичко за фонда „постройка кланица“. Съ осигуренитъ по този начинъ срѣдства общинитъ сж задължени и по силата на специалния законъ за надзора върху съестнитъ продукти отъ животински произходъ да построятъ свои кланици за най-доброто и хигиенно манипулиране и запазване на месото.

На общинскитъ кланици съ хладилници се

възложиха освенъ голѣмитъ задачи за правилното провеждане хигиенната политика на държавата още и задачитъ да подпомагатъ частнитъ инициативи, свързани съ кланичното и хладилно дѣло, за поощрение външната търговия на страната ни съ продукти отъ животински, по-специално месенъ произходъ и за насърчаване на скотовѣдството.

Нуждата отъ съграждането на нова общинска кланица съ хладилници въ гр. Варна отдавна бѣ чувствувана, както отъ общинскитъ деятели, така и отъ гражданството.

Досегашната общинска кланица отдавна не само, че не отговаряше на най-елементарнитъ хигиенни условия за добиване на месо, но и като

Официалнитъ лица напускатъ моста на пътъ за кланицата

постройка вече бѣше абсолютно негодна. Разбира се въ нея нѣма и никакви хладилници.

По-конкретно постройката на нова кланица започва да занимава общинския съветъ презъ 1931 година. Презъ 1934 година общинската управа продължава проучванията, съставени сж били помени книжа, произвежда се и търгъ, обаче, поради значителната му стойностъ, въпросътъ се отлага за

ново проучване. Презъ 1935 година се изработва нова намалена програма за постройката на бждещата общинска кланица. Опредѣля се и мѣстото ѝ съ огледъ, както на санитарно-ветеринарнитѣ закони, а така сжщо и съ огледъ на стопанскитѣ перспективи на кланицата и въ връзка съ транспортнитѣ пѣтища отъ и до нея. Постройката на подвижния желѣзенъ мостъ надъ морския каналъ

Официалнитѣ лица на пѣтъ къмъ кланицата

Кметътъ на града г. инж. Я. Мустаковъ прави докладъ по строежа на кланицата

бѣ решителното обстоятелство, което окончателно разреши важната задача за мѣстоположението на новата варненска кланица съ хладилници. Възъ основа на конкурсната програма биватъ премирани изработенитѣ планове отъ инж. Илия Догановъ и арх. П. Марковски. На тѣхъ, заедно съ машинния инженеръ Йорданъ Данаиловъ се възлага въ послѣствие и техническото ръководство на строежа, изработването на поемнитѣ условия за строителната частъ и машинната уредба и пр.

Търговетъ за строителната и машинната частъ на кланицата сж произведени презъ м. Юлий и м. Септемврий 1936 година.

Строежътъ започва на 10 Октомврий 1936 година и основниятъ камъкъ се полага на 13 Декемврий 1936 година. Строителната работа на постройкитѣ е завършена въ края на 1938 година, а машинната уредба въ началото на 1939 година.

Окончателната стойностъ на Варненската кланица съ хладилници възлиза на кржглата сума 32 милиона лева. Частъ отъ сръдствата сж взети отъ фондъ „Кланица“, като за останалата необходима сума е сключенъ заемъ при Българската Ипотечна банка, който ще се изплаща въ периодъ отъ 20 години, съ сумитѣ които се набиратъ въ фондъ „постройка кланица“. Една частъ отъ общата стойностъ на кланицата ще бжде изплатена и отъ заема на общината при фондъ „общински налогъ“, заемъ, който сжщо така ще бжде погасяванъ въ периодъ отъ 30 години отъ сумитѣ на фондъ „постройка кланица“.

Строежътъ на сградитѣ е извършенъ отъ предприемача Инж. Юрданъ Златановъ — София,

а машинната, кланичната и хладилната уредба е доставена и монтирана от фирмата „Чехско Моравска Колбенъ Данекъ“.

Общинският инженер Лазаръ Каровъ и общинският архитект Вълканъ Несторовъ презъ всичкото време на строежа упражняваха общъ технически контролъ и ръководство. Всички въпроси, свързани съ строежа на кланицата се разрешаваха предварително отъ учредения съ решение на общинския съветъ отъ 1935 година строителенъ комитетъ, въ който бѣха членове кметътъ, като председател; пом. кметътъ — заведующъ ветеринарната служба, единъ общински съветникъ, общинският юриконсултъ финансовиятъ началникъ на общината, началникътъ на техническото отдѣление при общината, заведующиятъ общинската архитектурна служба, началникътъ на ветеринарното отдѣление при общината и заведующиятъ строежа архитектъ и инженери: Марковски, Догановъ и Данаиловъ.

Главния кланиченъ и хладиленъ комплексъ който представлява крѣгло 3/4 отъ общата стойностъ на кланицата и е построенъ върху 5,265 кв. м. площъ. Въ него сж разположени тритѣ кланични зали за едъръ добитѣкъ, за дребенъ рогатъ добитѣкъ и за свини. Има сжщо две черварски помѣщения, такова за чистене шкембета и крака, три стаи за конфискати, зала за продажба на месо на едро, машинна зала, беконна работилница, съ отдѣленъ хладилникъ, ледогенераторъ, техническа работилница, помѣщение за кантаритѣ, складъ за ледъ и пр. Хладилнитѣ отдѣления се състоятъ отъ една изтивачна зала, предхладилникъ и хладилникъ. Кланичните зали сж свързани съ хладилницитѣ посрѣдствомъ единъ 7 метра широкъ коридоръ. Товарителната зала за изнасяне на месото е разположена задъ хладилницитѣ. Отъ тукъ месото може да се отправя, както съ автомобилни коли по шосето, така и по желѣзопѣтната линия или по воденъ пѣтъ.

Движението на главния комплектъ става само въ една посока, безъ кръстосване: отъ обора къмъ кланичните зали, презъ коридора въ хладилницитѣ

и отъ тамъ презъ товарителната зала месото се изнася. Както кланичните зали, така и хладилнитѣ помѣщения сж отмѣрени за единъ стохияденъ градъ, безъ да се смѣта, че Варненската кланица трѣбва и ще има качеството и на експортна такава. При нормална 6 часова работа въ кланичните зали могатъ да бждатъ заклани 100 глави едъръ добитѣкъ, 2,250 глави дребенъ рогатъ добитѣкъ и 150 свини. Кланичната зала за свини е снабдена и съ съоръжения за клане и манипулиране за приготвяване на охладено свинско месо и беконъ за износъ.

Предхладилникътъ е построенъ върху 278 кв. м. и има капацитетъ 40,000 кгр месо. Хладилникътъ е съ квадратура 425 кв. м., съ 65,000 кгр. месо капацитетъ. Изтивачната зала е съ квадратура 140 кв. м. Беконното отдѣление, съ собственъ хладилникъ, е застроено върху 220 кв. м. Въ машинната зала сж инсталирани 3 еднакви по мощностъ и голѣмина хоризонтални компресори съ по около 90,000 калории — часа.

Кланичните зали сж съоръжени съ най-модерни приспособления за по-хуманно и лесно закаляне на добитѣка и манипулиране съ месото. За добиване на необходимата пара е построено специално парно котелно помѣщение съ два парни котли.

Електроснабдяването за освѣтление и двигателна сила става отъ градската електрическа централа, а водоснабдяването — отъ градския водопроводъ, като за целта презъ морския каналъ е положенъ по дното му чугуненъ трѣбопроводъ.

Всички прилежащи къмъ главния комплексъ сгради сж построени за правилното, удобно и рационално използване на главния комплексъ и за обезпечаването или унищожаването на болното месо.

Новата Варненска общинска модерно съоръжена кланица, покрай задачата си да обслужва многохиландния вече курортенъ градъ Варна, като го снабдява съ хигиенично месо, ще има да изиграе и голѣма стопанска роль. Тя е така изградена, че може да обслужва единъ значителенъ износъ на охладено и евентуално замразено месо, както и

г- М-ръ Аврамовъ прерѣзва лентата предъ кланицата

за приготвяването на беконъ. Ние очакваме чрез новата кланица и чрез благоприятни условия, които неминуемо ще се създадат, Варна да стане оживен пункт за износ на месо.

Радостни сж днес варненци, защото се туря вѣнец на едно градско мѣроприятие, което е отнело презъ много години не малко грижи и старания на градския общински съветъ, защото едно-

признателност къмъ почитаемото правителство на България за съдействието което Варна получи, за да се сдобие съ това мѣроприятие. Отправлям благодарностъ специално къмъ Министерството на Земедѣлието, отдѣление ветеринарно за неговитѣ непрестанни грижи и усилия, които ни помогнаха да изградиме Варненската кланица: на М-вото на Благоустройството за контрола, който то упражнява-

Общъ външенъ изгледъ на новата кланица

временно съ създаването условия да получаватъ сигурна хигиенична и здравословна месна храна, въ тѣхния градъ се създа голѣмъ устой за сигуренъ и мощенъ стопански напредѣкъ, както на Варна, така и на България.

Задълженъ се считамъ въ този забележителенъ день за нашия градъ да отправя дълбока

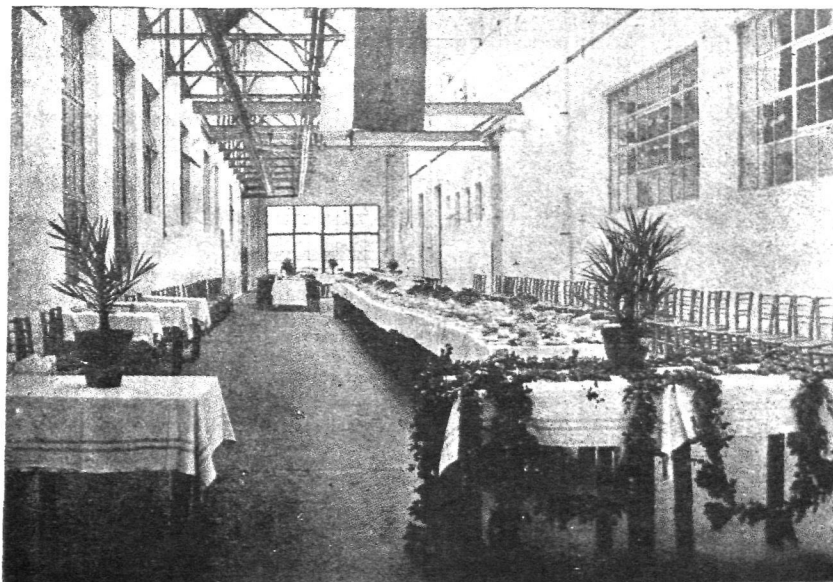
ше чрезъ своитѣ органи за правилното изграждане на постройката, на М-вото на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ за реализирането на моста надъ морския каналъ, който създава най-важната връзка на кланицата съ града и желѣзопътната гара.

Демонстрация съ свини

Демонстрация съ дребенъ добитѣкъ

Съединителната хала, съ маситѣ за закуската

Отправлямъ сърдечна признателностъ къмъ всички господа бивши министри и бивши началници на ветеринарното отдѣление при Министерството на земедѣлието за тѣхното съдействие и помощъ въ изграждане на новата варненска придобивка.

Закуската

Благодаря и на всички непосредствени участници въ сътворяването на кланицата, отъ шефоветѣ на техническитѣ служби, строителното и машинно предприятие, до последния работникъ, който чрезъ своята компетентностъ и благословенъ трудъ сътвориша това благо на гр. Варна.

Нека всички днесъ се поздравимъ съ новата и ценна придобивка на нашия градъ и цѣлата страна и да пожелаемъ Варна и България да крачатъ къмъ сигуренъ стопански възходъ подъ мѣдрото ръководство на любимия нашъ народенъ водачъ Н. В. Борисъ III — Царя на всички българи!

Следъ кратка речъ, въ която г. Аврамовъ каза: „Поздравявамъ най-сърдечно отъ името на правителството и отъ мое име доблестнитѣ варненски граждани и гражданки съ голѣмата културна

и хигиенична придобивка — Варненската експортна кланица. Отъ името на Н. В. Царя обявявамъ варненската градска кланица за открита“, прерѣза лентата и обяви кланицата за открита. Всички присѣтствующи разгледаха различнитѣ отдѣления на кланицата, където се направиха демонстрации съ клане на всѣкакъвъ видъ добитѣкъ, следъ което г. кмета покани гоститѣ на малка закуска.

Къмъ 3 часа официалнитѣ лица и гости направиха разходка по море съ моторнитѣ кораби „Евксиноградъ“ и „Галата“ и въ 9 ч. и 50 м. съ специалния влакъ си заминаха за София и провинцията.

Л. К. Б.

ТЕЛЕГРАМИ

Получени телеграми по случай освещаването на новата варненска общинска експортна кланица съ хладилници

Варна кмета Мустаковъ

Благодаря за поканата по освещаване надканалния мостъ и градската кланица въ Варна. Извинявамъ се, че съмъ възпрепятствуванъ да присѣтствувамъ на тържествата. Поздравявамъ варненци за стопанскитѣ и икономически постижения на осветенитѣ съоръжения.

Министъръ Багряновъ

Кмета Варна

Искрени поздравии Вамъ и на всички празнуващи днесъ освещаването на Аспаруховия мостъ и Кланицата. Дано бждещето ви носи тъй скъпи придобивки за напредъка на родината ни и родната техника. Преуспѣване желая и на хубавата Варна.

инж. Сп. Ганевъ бившъ Министръ

Господинъ инж. Я. Мустаковъ
кметъ Варна

Моля ви, да приемете и предадете на господинъ Министра на жалѣзницитѣ, почитѣ и телеграфитѣ сърдечната благодарностъ на русенската общинска управа за указаното и любезно внимание чрезъ поканата да присѣтствувамъ на двойното тържество за Варна и варненци. Възпрепятствуванъ служебно да ви поднеса съ живъ гласъ приветствия по сжщия случай, моля Ви да станете изразителъ предъ г-на Министра и варненската общинска управа на моята и на нашата общинска управа радостъ отъ регистрираното творчество въ Варна на която искрено желяемъ да поддържа и засилва позициитѣ си на Царица на Черно море.

инж. Старцевъ кметъ на Русе

инж. Мустаковъ кметъ
Варна

Сърдечни поздравии и най-добри пожелания за успѣхъ съ новата кланица въ всички общински мѣроприятия и напредъкъ на нашата морска царица.

кметъ на Бургазъ инж. Сейрековъ

Варна Кмета Мустаковъ

Сърдечно ви приветствувамъ за твърдостта, която проявихте въ изграждане новата крепостъ на обществената хигиена въ Варна. Помня първитѣ ви тежки стѣпки и днесъ се радвамъ заедно съ васъ, че постигнахте целта.

професоръ Павловъ

Кмета Варна

Служебно възпрепятствуванъ да взема участие въ тържеството присѣдинявамъ се къмъ общата радостъ по освещаването кланицата и моста. Вамъ и на всички, които сж Ви помагали пожелавамъ здраве, сила и бодростъ да можете съ сжщата неизменна енергия да продължавате дѣлото за стопанското превъзможване на хубава Варна.

Д-ръ Христовъ

Кмета Варна

Аспаруховиятъ мостъ да бжде не само голѣмо Културно стопанско придобитие, но и символъ за свързка на творческо настояще съ щастливото бждеще на града и родината.

Народенъ представителъ Чобановъ

ХРОНИКА

Едриятъ и дребенъ добитѣкъ въ варненско е чистъ отъ всѣкакви заразни болести. Износьтъ на добитѣкъ презъ варненското пристанище продължава.

Презъ м. Май т. г. сж заклани въ общинската кланица 18,893 животни, отъ които 17,503 агнета. Добитото отъ тѣхъ месо е 198,999 кгр., отъ което 547 кгр. конфискувано месо негодно за консумация. Въ сравнение съ сжщия месецъ отъ миналата година се вижда едно увеличение на добива отъ 26,441 кгр. Реализиранъ бруто приходъ презъ месеца 527,200 лв., сжщо по-голѣмъ отъ сжщия месецъ презъ миналата година съ 111,499 лева.

Очаква се тази година контингента на изнесени свини въ Германия въ заклано и охладено състояние да бжде значително по-голѣмъ отъ миналогодишния, при който износъ новата варненска общинска кланица ще изиграе значителна роля.

Съ предписание № 6869 отъ 10. V. 1939 г. М-ството на Земедѣлието и Държ. Имоти, отдѣление Ветеринарно, е утвърдило:

- 1) Правилника за вътрешния редъ и управлението на Варненската градска общинска кланица.
- 2) Правилника за устройството и вътрешниятъ редъ на тържището за месо въ гр. Варна (чл. 34 отъ нар. законъ за тържищата и изложбитѣ).

Правилника за управлението и вътрешниятъ редъ на общинскитѣ покрити пазари и магазини за съестни продукти отъ животински произходъ въ гр. Варна (издаденъ възъ основа закона за пазари върху с. п. о. и наредба-законъ за измѣнение и допълнение закона за С. В. С.) е утвърденъ отъ М-вото на В. Р. Н. З. съ зак. № 4931 отъ 17. III. 1936 год. и отъ М-вото на търговията съ зак. № 958 отъ 13. X. 1936 год.